

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาทัศนคติของนักเรียนต่อนโยบายการจำหน่ายถุงยางอนามัยในสถานศึกษา ระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา ในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาและนักเรียนระดับอาชีวศึกษา ในเขตเทศบาลนครลำปางและเขตเทศบาลเขลางค์ ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 9 แห่ง และมีจำนวนนักเรียน 26,383 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1, 2549)

กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์, 2538) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธี Multi-stage Sampling โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรนักเรียนทั้งหมด จำแนกตามระดับชั้นคือ มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช. ปวส. และเพศ
2. สุ่มเลือกสถานศึกษา 1 ใน 3 ของจำนวนสถานศึกษาแต่ละระดับ โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย สุ่มเลือกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 1 โรงเรียน จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งหมด 3 แห่ง และสุ่มสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา จำนวน 2 แห่ง จากสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษาทั้งหมด 6 แห่ง รวมเป็นสถานศึกษาที่ดำเนินการศึกษา 3 แห่ง
3. กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน ตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนในโรงเรียน 3 แห่งที่สุ่มได้ จำแนกตามระดับชั้นเรียนและเพศ (ตามรายละเอียดในตารางภาคผนวก ข)
4. สุ่มห้องเรียนที่จะเป็นตัวแทนในแต่ละระดับชั้น ในโรงเรียนที่สุ่มได้ ระดับชั้นละ 1 ห้อง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

5. ในแต่ละห้องที่สุ่มได้ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนที่กำหนดไว้ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ให้ได้รายชื่อของนักเรียนจนครบจำนวน ชาย หญิงที่ต้องการ ในแต่ละระดับชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ภูมิภาค สถานะที่พักระหว่างศึกษาและข้อมูลการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและและพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ เช่น การได้รับข่าวสารเรื่องโรคเอดส์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ถุงยางอนามัย ประสิทธิภาพทางเรื่องเพศ และการใช้ถุงยางอนามัย ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลที่สนคิดก่อนนโยบายการจำหน่ายถุงยางอนามัยในสถานศึกษา ลักษณะคำถามเกี่ยวกับ สถานการณ์ของปัญหาเพศสัมพันธ์ในนักเรียน สถานที่ติดตั้งตู้จำหน่ายถุงยางอนามัย ภาพพจน์ของถุงยางอนามัยต่อนักเรียนและสถานศึกษา ผลกระทบการจำหน่ายถุงยางอนามัยต่อนักเรียน ความสะดวกในการเข้าถึงถุงยางอนามัย การดำเนินป้องกันปัญหาเรื่องเพศโดยใช้ถุงยางอนามัยกับทางเลือกอื่น แบบสอบถามเป็นแบบวัดทัศนคติด้วยวิธีของลิเคิร์ต มีคำตอบให้เลือกตอบแบบมาตราอันดับ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

คำถามด้านบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คะแนน	4
เห็นด้วย	คะแนน	3
ไม่แน่ใจ	คะแนน	2
ไม่เห็นด้วย	คะแนน	1
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คะแนน	0

คำถามด้านลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คะแนน	0
เห็นด้วย	คะแนน	1
ไม่แน่ใจ	คะแนน	2
ไม่เห็นด้วย	คะแนน	3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คะแนน	4

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามโดยนำให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความตรงเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยจำนวน 2 ท่าน จากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และผู้ทรงคุณวุฒิในการดำเนินงานป้องกันโรคเอดส์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปางจำนวน 1 ท่าน หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาหาดัชนีความตรงเนื้อหา (content validity index) ได้เท่ากับ 0.93

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้ในนักเรียนทั้งชายและหญิงจำนวน 30 คน ในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยการดำเนินการศึกษาได้รับการอนุญาตจากคณะกรรมการจริยธรรมของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และขออนุญาตผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ขณะเก็บข้อมูลผู้ศึกษาแนะนำตัวเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือนักเรียนในการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ได้แจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการถอนตัวจากการให้ข้อมูลและประโยชน์ที่กลุ่มตัวอย่างจะได้รับ หลังจากนั้นกลุ่มตัวอย่างลงลายมือในหนังสือแสดงความยินยอม ทั้งนี้ได้แจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่าข้อมูลถูกเก็บเป็นความลับและถูกวิเคราะห์ในภาพรวมเพื่อการศึกษาเท่านั้น

การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาโดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษานำหนังสือแนะนำตัวจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนมัธยมและสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่สุ่มตัวอย่างได้ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ประสานงานกับอาจารย์ฝ่ายบริการหรือฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา เพื่อการเก็บข้อมูลในเดือนสิงหาคม-กันยายน พ.ศ. 2549 และทำการสุ่มตัวอย่างห้องเรียนและรายชื่อเรียนในห้องที่สุ่มได้ และขอความร่วมมือในการเตรียมการสถานที่ให้เอื้อต่อการตอบแบบสอบถามให้เป็นจริง

โดยให้นั่งห่างกันในระยะที่เหมาะสม การเก็บข้อมูลในแต่ละโรงเรียนให้ดำเนินการให้เสร็จภายใน 1 วัน

3. ในการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาชี้แจงนโยบายการจำหน่ายถุงยางอนามัยในสถานศึกษาและวัตถุประสงค์การเก็บข้อมูลให้นักเรียนได้รับทราบและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง โดยขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริง โดยไม่ต้องระบุชื่อและโรงเรียน และชี้แจงให้นักเรียนทราบว่าข้อมูลไม่มีผลต่อนักเรียนและโรงเรียน ข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับของแต่ละคน ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษา 3 แห่งจะถูกนำมารวมกันและวิเคราะห์ในภาพรวม เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ให้นักเรียนพับแบบสอบถามใส่ซองจดหมาย แล้วปิดผนึก แล้วนำมาใส่รวมกันในกล่องที่เตรียมไว้หน้าห้อง

4. ในระหว่างการเก็บข้อมูลจะมีการจัดบรรยากาศในห้องไม่ให้นักเรียนถามกัน หรือแอบดูคำตอบของผู้อื่นและไม่มีครู-อาจารย์มีส่วนเกี่ยวข้องในการเก็บข้อมูล เพื่อให้นักเรียนตอบแบบสอบถามตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และกล่าวขอบคุณและมอบของสมนาคุณ

5. รวบรวมข้อมูลในกลุ่มนักเรียนทุกคนรวมกัน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการรับรู้และพฤติกรรม ใช้แจกแจงความถี่ และร้อยละ
2. ข้อมูลทัศนคติ ใช้แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทัศนคติในแต่ละข้อ คะแนนรวมทัศนคติแต่ละด้าน คะแนนรวมทัศนคติทุกข้อ

เกณฑ์การแปลความหมาย (อ้างใน เบญจนาฏ พ่วงพิพัฒน์, 2545)

คะแนนเฉลี่ย	0 - 0.49	หมายถึง มีทัศนคติไม่ดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	0.50 - 1.49	หมายถึง มีทัศนคติไม่ดี
คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง มีทัศนคติเป็นกลาง
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง มีทัศนคติดี
คะแนนเฉลี่ย	3.50 - 4.00	หมายถึง มีทัศนคติดีมาก